

Jei Sūnus (Kristus) jus išvaduos, tai būsite iš tiesų laisvi //Jn 8, 36/

2018 m. sausis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 1 (185)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

*Tavo malonę leisk man patirti
nuo pat ryto...*
(Ps 143, 8)

Patirti malonę nuo pat ryto...

Šią psalmės eilutę sąmoningai pasirinkau apsvarstant Metų pradžią. Rytas gali reikšti pradžią plačiaja prasme... Kaip rytas yra kiekvienos dienos pradžia, taip tai gali simbolizuoti įvairias pradžias, ištaškas... Rytas gali atspindėti žmogaus gyvenimo pradžią, jaunystę, Naujų metų pradžią, naujų laikų, darbų, nepatirtų sričių pradžias... Žmogui yra svarbūs ir rytas, ir vakaras, ir pradžia, ir pabaiga... Juk kiekvienas dalykas po saule turi savo paskirtį. Rytas pradeda, vakaras užbaigia...

Pakalbėkime apie rytą. Kas pasitinka mus ryte? Džiugesys, viltis, siekis, apsisprendimas... ar stresas, šokas, griūtis ir tamsa?... Ar Dievo malonė, kuri visa pridengia, ar tuštuma? Kas laukia mūsų vakare? Baigti darbai, ramybė, pilnatvės po-

jūtis, ar nusivylimas, sielojimasis, graužatis dėl neišnaudotų galimybių?... O gal Viešpaties ištikimybės patirtis? Visa tai įvairūs jausmai, kuriuos patiriame nuo ryto iki vakaro, per visus metus, per visas savo gyvenimo dienas...

Viešpats vienintelis gali balansuoti žmogaus jausmus, pasirinkimus, patirtis. Jis padeda įveikti sunkumus, ir bloga paverčia geru, kai mylim Jį. Visose gyvenimo srityse yra matai, kuriais matuojame, sveriamo, ar nenukrypome nuo tos sferos vertybių. Mat, *plika akis* dažnai apgauna. Kai *matuojame iš akies*, pamiršę vertybes, statome pakrypusias sienas, kreivai kerpame, neteisingai sveriamo... Tikinčiajam visuose dvasiniuose ir sielos reikaluose Viešpats yra tas *gulsčiuokas*,

liniuotė ar *matlankis*, kuriuo matuojame gyvenimą, dieną, darbus, kiekvieną pradžią ir pabaigą. Tik Jis išlaiko balansą ir neleidžia nukrypti gyvoje Gyvenimo statyboje. Jis kviečia pamatuoti, pasverti ir tada daryti pasirinkimus iš pat ryto. O Jo malonė palydi mus nuo ryto iki vakaro...

Tad neskubėkime kirpti iš akies. Tai per daug brangiai gali kainuoti... Verčiau ieškokime Viešpaties malonės nuo pat ryto, kad pasisektų gyvenimo statyba! Ieškokime Dievo malonės nuo metų pradžios, jog ji lydėtų visus metus!

Šiaulių bažnyčios
Tiesos žodis pastorė
Anželika Krikštaponienė
2018 sausio 6 d.
<http://www.ramioslankos.lt>

Susitikimas pas Ministrą Pirmininką

2017 m. gruodžio 22 dieną Lietuvos evangelikų reformatų generallinis superintendentas kun. Tomas Šernas susitiko su Ministru Pirmininku Sauliumi Skverneliu. Aptartas Kauno bažnyčios grąžinimas reformatų Bažnyčios nuosavybėn, Vyriausybės ir Ev. reformatų Bažnyčios bendradarbiavimo, teisėkūros bei kiti klausimai, pasidžiaugta besibaigiančiais Reformacijos jubiliejinių metų renginiais.

Kun. Tomas Šernas padovanojo Ministrui Pirmininkui evangelinių Bažnyčių parengtą leidinį *Reformacija praeityje ir dabar. Idėjos, istoriniai pėdsakai, perspektyvos* bei išreiškė padėką dėl Švietimo ministerijos kanclerio Tomo Daukanto geranoriško bendradarbiavimo, atkuriant Bažnyčios nuosavybės teises.

Susitikime taip pat dalyvavo Vyriausybės patarėjas Julius Ratkus, kun. Raimondas Stankevičius ir Bažnyčios teisininkas Tadas Kelpšas.

Ministras Pirmininkas S. Skvernelis, gen. superintendentas kun. T. Šernas, kun. R. Stankevičius ir T. Kelpšas

InfoRef.lt

Jaunimo pamaldos

Sausio 6-ąją švenčiama Kristaus Apsireiškimo arba Išminčių diena. Išminčiai, vedini Mesijo žvaigždės, atėjo nusilenkti ir įteikti dovanų Betliejuje gimusiam kūdikėliui Jėzui, pripažindami jį viso Pasaulio Išganytoju.

Šiais metais ši šventė sutapo su pirmuoju mėnesio sekmadieniu, kada Vilniaus reformatų bažnyčioje *kariauja* jaunimas – tradiciškai vyresnieji leidžia jaunimui parengti – papuošti bažnyčią pamaldoms savaip, liturgija – giesmės pritaikomos jaunatviškam giedojimui, pritariant gitara ar kitais šiuolaikiniais muzikos instrumentais. Pamaldose buvo švenčiama Viešpaties Vakarienė, tad visi pasiruošusieji galėjo priimti Kristaus įsteigtą Jo prisiminimo – Paskutinės Vakarienės – sakramentą Išminčių dieną.

Jaunimo pamaldose skambėjo jaunimo giedamos giesmės ir iš svečių šalių pargrįžusios žaviosios Vilgailės nuostabus balsas, jai pačiai pritariant gitara. Po pamaldų visus pradžiugino ir nustebino Gertrūdos suorganizuotas šešėlių teatras, kuriame pasirodė visi sekmadieninės mokyklėlės vaikai, o pabaigoje surengtoje mugėje buvo galima nusipirkti vaikų ir parapijiečių sukurto darbo: piešinių, lipdinių, kepinių.

V. r. ž. inf.

Jubiliejinių Reformacijos metų užbaigimas Panevėžyje

Panevėžio Muzikiniame teatre šių metų pabaigoje – gruodžio 29 d. teatro pučiamųjų instrumentų orkestras *Panevėžio garsas* (dirigentas Martynas Bražas) padovanojo panevėžiečiams koncertą – renginį *Reformacijos priežastys ir pradžia*, skirtą Reformacijos 500-osioms metinėms paminėti.

Renginio pradžioje sveikinimo žodžiu į susirinkusius kreipėsi Lietuvos Respublikos Seimo narys, panevėžietis Povilas Urbšys.

Tarp išpūdingai *dūdorių* atliekamų kūrinių apie Reformacijos kilimo priežastis, jos įtaką Lietuvos istorijai ir kultūrai, apie Reformacijos pagrindinius postulatus – solas – pasakojo LERB dvasininkas, Kėdainių ir Panevėžio parapijų administratorius, Vilniaus parapijos klebonas kun. Raimondas Stankevičius, šįkart tapęs *renginio vedėju*. Dvasininkas interpuose supažindino klausytojus ir su žymiausių Reformacijos veikėjų mintimis, sentencijomis. Prieš orkestro atliekamų kūrinių išgirdome didžiojo reformatų teologo *Jono Kalvino* (1509–1564), jo pasekėjo ir darbų tęsėjo prancūzo reformato *Teodoro Bezos* (1519–1605), Šveicarijos reformatoriaus, žuvusio su katalikiškų kontonų armija mūšyje prie Baltojo kalno, *Ulricho Cvinglio* (1484–1531), Reformacijos *gaisro sukėlėjo Martyno Liuterio* (1483–1546) ir jo bendražygio liuteronų teologo *Pily-*

po Melanchtono (1497–1560) mintis.

Koncerte skambėjo daugiausia šiuolaikinių kompozitorių kūriniai, kuriems melodijos paimtos iš XVI – XVII a. giesmių ar kūrybinį impulsą davė tuomet kūrusių kompozitorių kūriniai.

Orkestras koncertą pradėjo žinomo amerikiečių kompozitoriaus ir aranžuotojo Džeimso Svingeno (g.1947 m.) choraliniu preliudu *Nuostabūs Išganytojas*, kuriame suskambo pas mus giedamos giesmės *Jėzau skaisčiausias, meilėj tobuliausias...* melodija.

Orkestras sugrojo ir retai pas mus atliekamus, ir gerai žinomus pamėgtų kompozitorių kūrinius: austrų kompozitoriaus Tomo Doso (g.1966 m.) *Šv. Florijono choralą*, pasaulinio garso italų kompozitoriaus, sukūrusio muziką per 500 filmų, ir dirigento Ennijo Morrikonės (g.1928 m., su Romos simfoniniu orkestru 2008 m. koncertavo Lietuvoje) *Melodijas*, šiuolaikinio belgų kompozitoriaus Jano van der Roost'o (g.1956 m.), rašančio įvairius kūrinius XV–XVIII a.

muzikos stiliumi *Kentenberio choralą*, anglų kompozitoriaus Pilypo Sparke (g.1951 m.) aranžuotą pagal XVII a. kompozitoriaus Antonijaus Vivaldžio (1678–1741) *Žiemos liargo*, XIX a. romantizmo kompozitoriaus Sezaro Franko (1822–1890) *Panis Angelicus (Angelių duona)*, airių lyriinių dainų autoriaus Brendano Grehemo (g.1945) ir norvegų kompozitoriaus Rolfo Lovlando (g. 1955 m.) tarptautiniu hitu tapusią giesmę *You Raise Me Up (Pakylėk mane)*.

Pabaigai pučiamųjų orkestras pagrojo XX a. amerikiečių kompozitorių Lerojaus Andersono (1908–1975) ir Roberto W. Smito (g.1958) aranžuotą – popuri *Kalėdų festivalis*, sudarytą iš populiariausių ir visame pasaulyje giedamų Kalėdų giesmių melodijų: *Tyli naktis*, *Jingle bells* ir kt.

Panevėžiečiai, dėka pučiamųjų orkestro *Panevėžio garsas*, džiugiai užbaigė 2017-uosius – jubiliejinius Reformacijos metus: ir garsingai, ir dvasingai.

D. Gudliauskienė

Apie Reformaciją meno kalba

2017-siais minėti jubiliejiniai Reformacijos metai nustebino mokslo ir meno renginių gausa. Praėjusių metų sausio 1-ąją Lietuvos evangelikai liuteronai ir evangelikai reformatai, kukliai švęsdami Kristijono Donelaičio gimtadienį, buvo pilni abejonių: kažin, ar užteks jėgų ir sumanumo iškilmingai paminėti 500-sius Reformacijos metus, ar pavyks sudominti reformatorių asmenybėmis ir jų skelbtomis tezėmis kitų konfesijų tikinčiuosius? Tačiau, metams įpusėjus, abejones išsklaidė džiaugsmas: nedidelės bendruomenės sulaukė daugybės talkininkų – buvo galima įsitikinti, kad šiais laikais kultūros tradicijos tęsiamos bendromis pastangomis. Kas galėjo atspėti, kad net du žymūs menininkai – aktorius Vytautas Rumšas (vyresnysis) ir dainininkas Liudas Mikalauskas panorės tapti Martynu Liuteriu, prabilti renesanso epochoje jo parašytais žodžiais ir pasistengti įtikinti klausytojus, kad jie parašyti lyg šiandien? Ir visa tai pavyko! Šie vaidmenys buvo sukurti, tad 2017-siais metais iškilo ne tik paminklas Martynui Liuteriui, jis prabilo ir gyvai, tarsi XXI amžiaus pamokslininkas.

2018-siais minėsime Lietuvos Respublikos 100-metį. Tuos, kurie ėmėsi ar imasi kokios nors iniciatyvos, norisi ir reikia tik padrąsinti – greičiausiai, ruošdamiesi renginiui, jie sulauks nuoširdžios, netikėtos pagalbos.

Pirmieji įspūdingi renginiai, išplatinę žinią apie Reformacijos metus, vyko birželio mėnesį, per tradicinę Kultūros naktį. Vėlai vakare liuteronų ir reformatų bažnyčiose buvo surengti koncertai, kuriuose derėjo tekstai ir muzika, animatorių ir apšvietėjų kūryba. O specialiai šiai šventei parengti lankstinukai skelbė lotyniškai užrašytus penkis Reformacijos šūkius: *Sola Scriptura*, *Sola Gratia*, *Sola Fide*, *Solus Christus*, *Soli Deo Gloria*. Taip pat – ir trumpą jų paaiškinimą: remdamiesi vien tik Šventuoju Raštu, tikime, kad nuodėmėse pražuvęs žmogus gali būti

išgelbėtas vien iš Dievo malonės, neatsižvelgiant į jo nuopelnus, bet vien per tikėjimą, vien tik Kristaus atperkamąją auką. Visa šlovė už tai kyla vien tik Dievui.

Reformacijos laikotarpiu kilo didelė naujų giesmių kūrybos banga – sakoma, kad

Liuteris besimeldžiančią bažnyčią pavertė giedančia bažnyčia.

Tad birželio mėnesį vyko ir tradicinė *Giesmių šventė*, surengta Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandraugos. Į šventę Šilutės bažnyčioje suvažiavo parapijiniai chorai, prie jų prisijungė ir profesio-

nalai. Giedojo *Vilniaus* valstybinis choras (vadovas Artūras Dambrasukas), o tarp programos dalių Martyno Liuterio mintis dėstė aktorius Vytautas Rumšas, jos buvo parinktos iš lietuviškai išleistos Liuterio knygos *Užstalės pokalbiai*. Choro giedamos XVI-XVII amžiaus protestantiškos giesmės bei *Užstalės pokalbių* citatos skambėjo ir kituose Lietuvos miestuose.

Spalio 31-ąją ši *Vilniaus* choro programa buvo atlikta Vilniuje. Reformacijos pradžia siejama su 95-ųjų Liuterio tezių paskelbimu 1517 m. spalio 31-ąją, tad ši metų diena buvo svarbiausia. Teigiama, kad Visų šventųjų išvakarėse vienuolis, teologijos profesorius, prikėlė lapą su 95

Giesmių šventė Šilutėje

Menininko Juliaus Žeko ugnies instaliacija Reformatų skvere

tezėmis prie Vitenbergo bažnyčios durų. (Kita versija – tą dieną jis nusiuntė laišką su tezėmis arkivyskupui į Mainą). Reformacijos dienos svarbą galėjo pajusti ne tik pamaldų ir koncertų dalyviai, bet ir atsitiktiniai praeiviai: prieš Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčią esančiame Reformatų skvere visą vakarą švytėjo menininko Juliaus Žeko ugnies instaliacija.

Vėlyvą rudenį jubiliejiniais metams skirti renginiai vyko vienas po kito. Surengtos kelios protestantizmo idėjų sklaidai skirtos mokslinės konferencijos Vilniuje ir Klaipėdoje. O Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje atidaryta unikali paroda *Maištaujančios knygos*.

Lapkričio 21 d. Vilniuje pirmą kartą parodytas rašytojo Herkaus Kunčiaus ir kompozitoriaus Giedriaus Kuprevičiaus kūrinys – tezių opera *Liuterio durys*. Gruodžio 12 d. įvyko šio kūrinio premjera Kaune. Pagrindinį Martyno Liuterio vaidmenį puikiai atliko dainininkas Liudas Mikalauskas, spektaklį režisavo Gytis Padegimas. Publikai kūrinys tikrai patiko, palanki recenzija pasirodė ir Kauno meno žinių portale www.kamane.lt, kritikė Deimantė Dementavičiūtė-Stankuvienė pavadino ją *Durys į tikėjimo gelmes ir žmogaus sielos grožį*.

Glaustame Liuterio durų librete nenagrinėjamos visos 95 tezės, tik kelios, aktualiausios. Tad pavadinimas tezių opera – perspėjimas, jog klausytojų laukia rimto turinio spektaklis, tačiau iš tiesų šio kūrinio žanras yra miuziklas (ne pirmasis libretisto ir kompozitoriaus kūryboje). Nuoroda į šį žanrą – gana neįprastas orkestras, tiksliau tariant, instrumentinis ansamblis: klavišiniai, gitara, violončelė, akordeonas ir mušamieji, primenantys mažosiose miesto scenose (*Metropolijoje* ar *Neringoje*) muzikavusius ansamblius. Akivaizdu, kad rašytojui buvo svarbu papasakoti Bažnyčios reformuotojo gyvenimo istoriją, sukurti įtaigų pasakojimą apie Martyną Liuterį visiems, ne tik liuteronams. Augustinų vienuolio virtimas vedusiu vyru ir šešių vaikų tėvu – šie Liuterio gyvenimo pokyčiai amži-

Liudas Mikalauskas atliko Martyno Liuterio vaidmenį operoje Liuterio durys

ninkams atrodė neįtikėtini. Jie ir šiandien kelia publikos susidomėjimą. Ne mažiau patraukli ir Liuterio žmonos – Katerinos fon Boros (jos vaidmenį atliko dainininkė Viktorija Miškūnaitė) gyvenimo istorija.

Opera prasideda iškilingu varpų gaudesiu, malda, giesmės aidu, tačiau daug liuteronų pamaldose skambančių giesmių citatų joje neišgirsime. Tuo jos partitūra skiriasi nuo Vytauto Juozapaičio sukurto oratorijos *Mažvydas*, kurios visos temos paimtos iš Mažvydo giesmyčių. Kompozitorius Giedrius Kuprevičius nusprendė stilizuoti XVI a. šokius, dainas ir taip kurti tuometinio miesto muzikinę aplinką. Tad scenoje tarsi atgyja pragmatiškas, pirklių ir amatininkų pilnas Vokietijos miestas, miestiečių vaidmenis atlieka Vilniaus choro dainininkai. Viduramžiškų ir renesansinių Europos kultūros simbolių netrūksta ir operos scenografijoje, tai – prietemoje skendinčios bažnyčių navos, tolumoje šviesa spindinčios vitražų rozetės, vienuolynų kiemai, miestų aikštės ir kt. (Scenografijos ir kostiumų dailininkė Birutė Ukrinaitė, choreografė Indrė Puišytė, šviesų dailininkas Aistis Byla, vaizdo projekcijų autorius Linartas Urniežius).

Pragmatiškame mieste kaip žuvis vandenyje jaučiasi Liuterio antagostas – Johanas Tetcelis, prekiaujantis indulgencijomis ir apsukriai

sumanęs, kaip surinkti kuo daugiau pinigų, tarkim, siūlant išsipirkti dar nepadarytas, būsimas nuodėmes! Šių nuodėmių pirklių vaidina dainininkas Rafailas Karpis. Būtent prieš anuomet paplitusį verslą – indulgencijų pardavinėjimą – ir pasisako Liuteris – Liudas Mikalauskas, įrodinėdamas, jog neįmanoma sudaryti sandėrio su Dievu. *Ar susimokėjus siela ištrūksta iš skaistyklos?* Jis ragina būti tikrais krikščionimis ir neprisigalvoti gudrių nuodėmių atleidimo būdų, nes jas atleisti gali tiktai Dievas. Suvokti, kad Dievo valia yra viršesnė už žmogaus, nors *žmogus pats norėtų būti Dievu*.

Tvirtai tikinčio, Dievo valiai atsiduodančio Liuterio lūpose suskamba Dovydo psalmės žodžiai: *Viešpats yra mano ganytojas, man nieko netrūksta*. Jo argumentais patiki vis daugiau žmonių, tą perteikia įtaigus pamokslavimo ir šlovinimo scena, šiek tiek primenanti naujųjų evangelikų bažnyčių pamaldas: *Šūkavokite iš džiaugsmo, visi doros širdies žmonės!*

Netrukus ateina ir dramatiškoji operos kulminacija – eretiku paskelbto Liuterio teismas, reikalavimas išsiginti savo tezių: *Atsisakyk!* Nors būtų gana ištarti tikrai vieną atsisakymo žodį, jo ištarti neįmanoma. Po jos seka kita – tylioji kulminacija, kuri vaizduoja Reformacijos plitimą, jos bangos atsiritimą į Lie-

tuva ir lietuviškos raštijos pradžia. Broliai ir seserys skaito Jono Bretkūno į lietuvių kalbą išverstą Bibliją (panašiai kaip garsiojoje skiemenavimo scenoje iš Justino Marcinkevičiaus dramos). Vokiškų ir lietuviškų žodžių skambėjimu pagerbiami abu Bibliją į tautines kalbas išvertę vertėjai – ir Martynas Liuteris, ir Jonas Bretkūnas (miręs nuo maro ir palaidotas bendrame kape, nežinomoje vietoje).

Skambant paskutiniams operos muzikiniams epizodams, scenoje lieka ant Dievo stalo padėta atvers-ta knyga. Nors esame įpratę minėti tik Martyno Mažvydo parengtą pirmąją lietuvišką knygą – Katekizmą, įsimintiniais jubiliejiniais Reformacijos metais turėjome progą papildyti savo žinias: iš tiesų, Mažosios Lietuvos šviesuoliai parengė net 12 pirmųjų lietuviškų knygų.

Galbūt operos pabaigoje galėjo nuskambėti ir Liuterio skurta giesmė *Tvirčiausia apsaugos pilis yra mums Viešpats Dievas*, kuri yra tapusi liuteronų ir reformatų himnu. Ši giesmė ne kartą buvo giedama minint Reformacijos metus, jos pradžią interpretavo libretistas: *Dievas – mūsų tvirtovė, mūsų tvirtybė*, tačiau kompozitorius šios melodijos neįpyknė. Tai tik pasvarstymas – gal ir neįmanoma pakartoti tokio įspūdingo krikščioniškos giesmės skambėjimo kūrinių pabaigoje, kokį esame girdėję Broniaus Kutavičiaus kūrinyje *Paskutinės pagonių apeigos*.

Bendras Vilniaus ir Kauno menininkų kūrinys – tezių opera *Liuterio durys* – neabejotinai buvo pats didžiausias 500-jų Reformacijos metų minėjimo meninis akcentas.

O įspūdingi metai baigėsi dar vienu džiugiu įvykiu – Liudviko Rėzos premijos skyrimu žymiai istorikei, habil. dr. Ingei Lukšaitėi, monografijos *Reformacija Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Mažajoje Lietuvoje XVI dešimtmetis – XVII a. pirmasis dešimtmetis* ir kitų tyrimų autorei.

Dr. Austė Nakienė

Kai tikėjimas keitė pasaulį... Reformacija Lietuvoje

Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras 2017 metų paskutinę savaitę išleido Reformacijos 500-osioms metinėms skirtą hab. dr. Ingės Lukšaitės knygą ***Kai tikėjimas keitė pasaulį... Reformacija Lietuvoje***, dailininkas Albertas Broga.

Pristatant Knygą, rašoma:

Reformacija, kaip religinis sąjūdis, kilęs prieš 500 metų, pakeitė ne tik religijos istoriją. Reformuota krikščionybė išvirtino daugyje Europos šalių, pakeisdama žmonių požiūrį ne tik į Dievą, bažnyčią, valstybę, bet ir į kasdienius dalykus – darbą, mokslą, gimtąją kalbą.

Reformacija Lietuvoje prasidėjo visuomenės dalyje, kurioje nuo XVI amžiaus pirmojo ketvirčio labai ryškiai brendo poreikis naujovėms ir suvokimas, kad būtinos permainos daugelyje Lietuvos visuomeninio gyvenimo sričių: teismų sistemoje, valstybės valdyme, o ypač kultūros raidą organizuojančiose institucijose bei kultūrinio gyvenimo turinyje, kurį tuo metu formavo Katalikų bažnyčia. Visuomenėje buvo ryškiai subrendęs švietimo institucijų ir mokymo turinio reformos poreikis. Knygoje keliami klausimai, kaip ir kodėl paplito

Reformacijos idėjos Lietuvoje, kas buvo tie, kurie manė, kad tikėjimas ir pakeista Bažnyčios sankloda gali pakeisti visuomenę ir jos raidos kelius, koku Reformacijos paveldu mes remiamės arba galime remtis šiais laikais savo kultūroje.

Info iš www.melc.lt

Malda už krikščionių vienybę Vilniaus Tikėjimo žodžio bažnyčioje

Sausio 18 d. Vilniaus *Tikėjimo žodžio* bažnyčioje vyko tradicinės Maldų už krikščionių vienybę savaitės pamaldos. Šių metų tema – *Tavo dešinė, Viešpatie, galinga* /Iš 15,6/.

Pamaldose dalyvavo Evangelikų liuteronų Bažnyčios kunigas Ričardas Dokšas, *Malonės* baptistų bažnyčios pastorius Steve'as Davisas, Vilniaus *Naujojo Testamento* baptistų bendruomenės tarnautojas Henrikas Žukauskas, Vilniaus krikščionių bendruomenės *Biblijos kelias* vyr. pastorius Anatolijus Dmitrukas, Evangelikų reformatų Bažnyčios kunigas Raimondas Stankevičius,

Jungtinės metodistų bažnyčios kunigas Andrus Kask, krikščionių bažnyčios *Atsinaujinimas* pastorius Nikolajus Tkačukas, Evangelinio tikėjimo krikščionių (sekmininkų) sąjungos vyskupas Rimantas Kupstys, bažnyčios *Kristaus paliepimas* pastorė Olga Vyšniauskienė, Laisvųjų krikščionių bažnyčios vyskupas Artūras Rulinskas, Vilniaus krikščionių bažnyčios *Vynuogynas* pastorius Juozas Žilinskas ir šeimininkės, Vilniaus *Tikėjimo žodžio* bažnyčios pastorius Darius Širvys.

Perspausdinta iš www.ref.lt

Visuomeninis projektas

KĖDAINIAMS REIKIA VARGONŲ!

KODĖL? Nes tiesiog jų *REIKIA* – kad nuspalvintų miesto muzikinį gyvenimą dar ryškesnėmis spalvomis, subtiliai įsiterptų į senamiestyje skambantį džiazų šurmulį, tam tikra (kultūrine) prasme Kėdainius pakylėtų į aukštesnę – didmiesčio – lygį.

KUR? Tobula vieta – Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčia, kur jie kažkada ir stovėjo. Kurioje tiksliai vietoje, kada tai buvo, kaip jie atrodė – sunku pasakyti, nes nuotraukos tokios informacijos neužfiksavo, bet kad vargonų ten būta – faktas neišgalvotas.

KAIP? Visi kartu, tos pačios svajonės vienijami – *STATYKIME VARGONUS*. Taip, nesuklydote skaitydami – vargonai – kaip ir namai – statomi. Ir jei kiekvienas, kas norime ir galime, prisidėsime savo pinigine auka, *VARGONAI TIKRAI ten STOVĖS*. O projektas *Kėdainiams reikia vargonų!* dovanos miestui ne tik vargonus – instrumentų karalių, kuriuo gali pasigirti tikrai ne kiekvienas miestas, bet ir dar vieningesnę bendruomenę.

Ir tegul tie vargonai, pastatyti ant susivienijusios bendruomenės pamatų, bus skambūs ir visados traukiantys prie jų sugrįžti.

Lėšų, skirtų vargonams įsigyti, paaugoti galima pervedant norimą sumą į specialią Kėdainių krašto muziejaus paramos-labdaros sąskaitą Nr. LT 407300010094143462 (AB „Swedbank“), banko kodas 73000; mokėjimo paskirtis – Vargonai Kėdainiams.

Projekto sumanytojas R. Lamsodis – prieš penkiolika metų Kėdainiuose gyvenęs ir muzikos mokykloje dirbęs vargonininkas, keletą metų brandinantis idėją – Kėdainiams reikia vargonų ir, jo manymu, vienintelė vieta Kėdainiuose, kur galėtų būti pastatyti vargonai – evangelikų reformatų bažnyčia.

Pagarbiai
Robertas Lamsodis,
vargonininkas, Rūta Kutraitė,
Kėdainių muzikos mokyklos direktorė
Rimantas Žirgulis,
Kėdainių krašto muziejaus
direktorius
<http://www.kedainiai.lt>

Koncertas projektui *Kėdainiams reikia vargonų* paremti

Sausio 17 dieną Kėdainių daugiakultūriame centre įvyko pirmasis paramos-labdaros akcijos *Kėdainiams reikia vargonų!* koncertas **TRIO +**, skirtas vargonų pastatymo Reformatų bažnyčioje idėjai paremti.

Jame skambino fortepijonu projekto iniciatorius Robertas Lamsodis, dainavo solistė Simona Liama, fleita grojo Vytenis Gurskis, obojų pūtė Ugnius Dičiūnas. Koncerte skambėjo gražiausi populiarūs ir mažiau girdėti Vakarų Europos kompozitorių kūriniai. Žiūrovų prisirinko artipilnė salė, kurie, pirkdami bilietus, paaugojo beveik penkis šimtus eurų.

Tarptautinis Reformacijos muziejus

Tęsiame pasivaikščiojimą Ženevos senamiesčiu. Jau buvome Jono Kalvino gatvėje, Šv. Petro katedroje. Dabar užėikime į Reformacijos muziejų.

III. Ženevos dienoraštis. Tarptautinis Reformacijos muziejus

Šalia Šv. Petro katedros įsikūręs Tarptautinis Reformacijos muziejus, kurio lankytojo bilietas kainuoja 17 Šveicarijos frankų (apie 14 eurų). Brangu? Bet juk vaikstome po Ženevą – vieną brangiausių Europos miestų... Antra vertus, už tai, ką pamatai, išgirsti, apmąstai per tas valandas, praleistas šiame kultūros objekte, tikrai negaila tų keliolikos eurų.

Itin turtinga muziejaus kolekcija – Biblijos, rankraščiai, paveikslai, graviūros, audio ir video pasakojimai – apima XVI–XXI amžius. Ji supažindina su Reformacijos istorija, protestantizmo plėtra Europoje ir pasaulyje. Negali atitraukti akių nuo anapus stiklo gulinčių istorinių knygų, Jono Kalvino laiško.

Bene ilgiausiai užtrukau Teologinio banketo, vadinamo dar Disputų, kambaryje, skendinčiame purpurnėje, Reformacijos spalvoje. Jo gale – Kalvino figūra, viduryje – banketui padengtas stalas, lėkštės su Reformacijos aušros veikėjų atvaizdais. Kėdės su stiklinėmis sėdynėmis, jose sudėta *lėkštės veikėjui* priskiriama korespondencija, knygos. Užgęsta šviesos ir nejučiomis dingsti iš XXI amžiaus. Kartkartėmis įsižiebia šviesa virš kurios nors lėkštės, pradeda kalbėti, argumentus vienu ar kitu klausimu žerti asmuo, kuriam ta lėkštė priskirta. Atsiduri savotiškoje akademinių ginčų arenoje, skirtingų nuomonių susidūrimo lauke. Tuomet ir prisimeni profesoriaus Sigito Kregždės mintį, kad *pati Reformacija yra disputas, siekiantis atskleisti prieštaraujančių nuostatų, pozicijų, ritualų supratimą ir vertinimą*.

Išsivadavusi iš Disputų kambario *apžavų* pravėriau Muzikos dėžutę. Tai – mažiausia muziejaus

Ženeva. Tarptautinis Reformacijos muziejus

Disputų kambarys

ekspozicijos patalpa, kurioje saugoma nuostabi garsų kolekcija – psalmės, choralai, himnai. Paspaudi baltą mygtuką, ir muzikos garsai nuneša tave į XVI amžių. Paspaudi kitą, ir tave, dar neatsipeikėjusį nuo anos muzikos gylio, jau kita psalmė gramzdina į nuostabius apmąstymus.

Būdama šiame kambariuke norėjau tik vieno, kad niekas, o niekas nesutrukdytų šios Džiugesio fiestos. Nesutrukdė. Nes tuomet muziejuje besilankiusi didelė vokiečių turistų grupė buvo įstrigusi XIX amžiaus ekspozicijos salėje.

Čia pat muziejuje prekiaujama įvairiais suvenyrais. Tarp jų – net keturių rūšių Kalvino alumi, tau- ▶

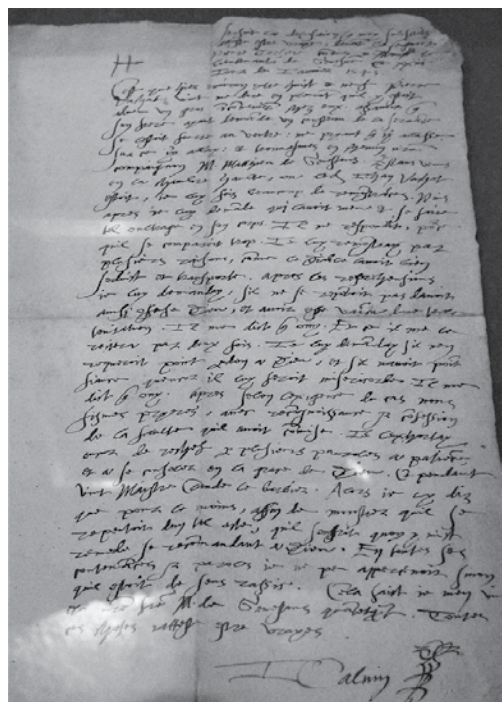
J. Kalvino skulptūra Reformacijos muziejuje

Ženeva. Kairėje – Tarptautinis Reformacijos muziejus, dešinėje – Šv. Petro Katedra

J. Kalvino lėkštė

Jono Kalvino laiškas

- rėmis. Nepirkau. Ne todėl, kad nemėgstu alaus, bet kad Kalvinas buvo pagarsėjęs išskirtiniu blaivumu ir saikingumu. Užtat neatsispyriau pagundai nusipirkti didelį Reformacijos raidos žemėlapi. Tokį didelį, kad turėjau nemažai vargo, kol parskraidinau jį į Lietuvą.

Aurelija Arlauskienė
Nuotraukos autorės

PRO MEMORIA

IRENA VEGYTĖ - BRAŠKIENĖ

1940 09 18 - 2017 01 26

Manęs nėra – Aš išvykau:
Esu kažkas, kas tvyro mėlynu ūku,
Kas vaikšto be takų,
Kas mąsto be minčių
Ir be akių pasaulį stebi...
Aš – klausoje gamtos,
Platybių jausmas jos krūtinėj,
Tyla, pilna garsų,
Tik dėl savęs. Tik sau esu...
Ir nieks manęs neatmena,
Nejaučia ir negirdi...
Tiktai pulsuoja šiluma
Ir ten, kur gyvos širdys...

Diana Juščenė

Rūstokas 2017-ųjų sausis išsivedė mūsų tikėjimo seserį Ireną. Išėjimo valanda visada atneša skausmą, liūdesį, tylą... Tačiau mirtis nepasiima išgyventų metų. Juos palieka gyviesiems, kad galėtume vėl ir vėl versti puslapį po puslapio, mokyti iš jų išminties ir gyvenimo džiaugsmo.

Irenos vaikystė praėjo Biržų krašte, Daukniškių kaime. Ji augo darnioje Olgos ir Jurgio Vegių šeimoje kartu su broliais Rimantu ir Viktoru. Daug teko išgyventi sudėtingais pokario metais – kaip ir daugumai tada Lietuvoje. Mokslo metai – Medeikiuose, Kaune. Ištėkėjusi už reformato Viliaus Braškio (1940–2004) Irena gyveno Kaune, dirbo Kauno radijo gamykloje.

Braškiai išaugino dukrą Idaliją ir sūnų Audrių, sulaukė mielų vaikų, kuriuos jie labai mylėjo.

Su Irena susitikdavom Kaune, Biržuose, kai lankydavom giminaičius,

bei Daukniškių, Pelaniškių kapinėse lankant palaidotus artimuosius. Kas penkeri metai Medeikių vidurinėje mokykloje susitikdavo mokslo draugai, tuomet lankydavomės Biržų reformatų bažnyčioje, kurioje Irena buvo konfirmuota.

Savo gyvenimo Mokytojomis Irena laikė auklėtoją Moniką Čalcauskaitę ir lietuvių kalbos mokytoją Pauliną Biraite.

Ireną prisimename linksmą, nuoširdžią, rūpestingą, stiprios valios mokslo Draugę, šaunią Žmoną ir Mamą bei Močiutę, paprastus kasdieniškų darbus mokėjusią nuspalvinti savitai, sušildydama vidiniu gerumu ir pagarba. Su Meile mename tvirtą mūsų Tikėjimo Seserį, mokėjusią nugalėti negandas... – tiesiog mokėjusią švęsti Gyvenimą...

Mokslo draugai

Irena (viduryje) draugų būryje

Ona PALŠYTĖ - ŠPIRKUVIENĖ

1920 08 16 - 2017 11 24

Praeitų metų pabaigoje išėjo Amžinybėn seniausia Vilniaus parapijos narė Ona Palšytė-Špirkovienė, per savo 97 metus nuėjusi ilgą ir sudėtingą gyvenimo kelią, kuris prasidėjo nepriklausomos Lietuvos laikais pasiturinčių biržiečių reformatų tvarkingoje, gerbiamoje šeimoje. Atūžus Antram pasauliniam karui, po to užgriuvus sovietinei okupacijai, jis tapo Kančių keliu. Tokiu pavadinimu 2004 metais *Vilniaus reformatų žiniose* buvo atspausdintas Jono Jasiukėno straipsnis apie Onutės, Jos artimųjų patirtas negandas, kančias. Perspausdiname jį šiek tiek sutrumpinę.

Biržiečių Jono ir Onos (Matuzevičiūtės) Palšių šeimoje išaugo dukrelė Onutė ir sūnus Jonas. Tėvas Jonas Palšis mirė dar prieškario metais. Prasidėjus sovietinei okupacijai, motinai Onai Palšienei su vaikais netrukus teko patirti naujosios santvarkos kančias. Onutės brolių, septyniolika metų jaunuolių, kaip liaudies priešą, jau 1940 metais *išvaduotojai* areštavo, nuteisė ilgiems metams kalėti.

Gulago kelionę Ona Palšienė su devyniolikamete dukrele Onute pradėjo tą visai tautai nelemtą 1941-jų birželio 14-ją, kai trečią valandą ryto jas abi, ginkluoti enkavedistai pristatė į Biržų siaurojo geležinkelio stotį. Toliau iš Naujosios Vilnios gyvuliniais vagonais, prikimštais pasmerktųjų, buvo gabenamos į Rytus. Išlaipino Tomske kaip kalinius, tinkančius miško kirtimo ir kitiems sunkiems darbams. Karui pasibaigus, visiems buvo išduoti pažymėjimai, leidžiantys gyventi Tomsko srityje. Onutė įstojo į Kolpašovo prekybos technikumą, jį baigė.

Vėliau Onutė ryžosi pavojingam žygiui – grįžimui į Lietuvą. Mama liko Rusijoje. Laimingai pasisėkė atvykti į Biržus. Beje, net geri pažįstami bijojo Jai padėti parūpinti asmens dokumentus. Išvyko į Klaipėdą. Nežinia, ar atsitiktinumo dėka, ar iš tikrųjų geri žmonės padėjo Onutei gauti pasą, įsidarbinti ir po kurio laiko net užimti atsakingas pardavėjos vedėjos pareigas. Turėjo draugą, galvojo neužilgo sukurti šeimą. Atrodė, kad nieko blogo nežadėjo taip praėję treji metai. Tačiau... Vieną dieną atėjęs į parduotuvę juodbruvas pilietis paprašė skundų ir pageidavimų knygos, po to – paso. Viskam išaiškęs, teko prisipažinti. Pasodino į daboklę. Netrukus į tą pat patalpą atvedė neva apsigovusią

rusų tautybės merginą, kuri siūlė organizuoti pabėgimą. Onutė, matydama, kad tai provokacija, tokiam žingsniui nesiryzo, suprasdama, ko tuo siekiama ir kas už tai laukia.

Atvežė į Biržus. Tuometiniame, prie *muravankos* kalėjime, buvo kelios tokio pat likimo merginos. Čia tardomai teko išbūti apie tris mėnesius. Ligoninėje paaiškėjo, kad Onutė jau nešioja kūdikį. Etapuoja į Panevėžį. Vėl tardymai, grasinimai. Po dviejų mėnesių perskaitomas Maskvos *Osobovo soveščanija* nutarimas, atseikėjęs trejus metus kalėjimo.

Vilniaus N. Vilnios paskirstymo punkte nuteistą nuspręsta ištremti į Tolimuosius Rytus. Komsomolske prie Amūro Ji sunkiai dirbo plytų fabrike. Netoli miesto esančioje specligoninėje 1950 m. balandžio 23 d. pagimė sūnelį Algirduką. Konvojus lydėdavo motiną į ligoninę maitinti vaiko. Jam susirgus, leido ligoninėje pabūti kartu apie du mėnesius. Ten reikėjo dirbti, prižiūrėti kitus vaikus. Po metų Algirduką patalpino vaikų namuose.

Pasibaigus trejų metų bausmės laikui, išleido iš kalėjimo, atidavė vaiką. Onutė sugrįžo į Tomsko sritį pas motiną. Bijodama, kad nebūtų persekiojama už pabėgimą, 1959 metais išvyko į Karagandą, kur pragyveno 12 metų.

Ten gyvendama susituokė su baltarusiu Piotru Špirkovu. Onutė tapo motina dar trims sūnams: Eduardui

(žuvo gaisre 9 metų), Vitalijui ir Romanui. <...>.

Į Tėvynę visi sugrįžo 1971 metais. Apsigyveno Biržuose. Onutė rado darbą *Kregždutės* parduotuvėje. Vyras ir sūnus Algirdas įsidarbino naftos perpumpavimo stotyje. Onutės vyras, nepritapęs prie naujos aplinkos, oficialiai išsiskyrė ir, palikęs šeimą, išvyko į Polocką.

1989 metais Onutė su sūnumis Algirdu, Vitalijumi ir Romanu persikėlė gyventi į Vilnių. Onutė pasirūpino, kad Jos sūnūs turėtų lietuviškas pavardes. Po nemažų rūpesčių Vitalijui ir Romanui buvo suteiktos jų motinos tėvų – Palšių – pavardės.

23-jų metų sūnus Romanas Vilniuje dingo be žinios neramiais 1991 m. Aplinkybės taip ir liko neišaiškintos...

Algirdas, kuris nuo gimimo turėjo Palšio pavardę, mirė 2004 metais ištiktas insulto, palaidotas Vilniaus Karveliškųjų kapinėse, nukentėjusiems nuo 1939-1990 metų okupacijos bei tremtiniais skirtose amžinojo poilsio vietoje. <...>.

J.J.

Onutė ilgo ir sunkaus gyvenimo paskutinius metus gyveno prižiūrima ir jautriai globama sūnaus Vitalijaus, ją lankė mylimas anūkas Vitalikas, anūkė Ana – taip pavadinta mylinčios Močiutės garbei.

Palaidojome Oną Palšytę-Špirkovienę 2017 m. lapkričio 26 d. šalia sūnaus Algirdo. Gedulingas pamaldas laikė ir velionę į kapines su malda ir giesme palydėjo kun. R. Stankevičius, būrys pažįstamų, parapijiečių. Liko liūdėsyje vienintelis iš keturių Onutės sūnų – Vitalijus, anūkai Ana ir Vitalijus.

Tegu Viešpats Dievas suteikia jiems stiprybės ir lieka Vadovu šios žemės nelengvam kelyje.

Vilniaus reformatų žinių leidėjai

I N F O R M A C I J A

2017 m. gruodžio 29 d. Panevėžio muzikiniame teatre vyko renginys *Reformacijos priežastys ir pradžia*, skirtas Reformacijos 500-osioms metinėms paminėti.

Koncertavo Panevėžio muzikinio teatro pučiamųjų instrumentų orkestras *Panevėžio garsas* (dirigentas Martynas Bražas), tarp kūrinių apie Reformacijos įtaką Lietuvos istorijai ir kultūrai pasakojo ev. reformatų bažnyčios dvasininkas, Kėdainių ir Panevėžio parapijų administratorius, kun. Raimondas Stankevičius.

2017 m. gruodžio 30 d. Vilniaus evangelijų liuteronų bažnyčioje koncertu *Dėkoju už gyvenimą* vilniečius džiugino dainų autorius, aktorius ir režisierius Arnoldas Jalianiauskas iš Kauno. Taip pat dalyvavo Viltė Dobilaite – violončelė, Nerijus Šatinskas – kontrabosas, Justas Kupstys – el. gitara, Aurimas Brazinskas – akordeonas. Koncertą organizavo Gerosios Naujienos Centras.

2018 m. sausio 16 d. Panevėžyje, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, atidaryta paroda *Reformacijai – 500*, kurioje eksponuojami LMA Vrublevskių bibliotekoje saugomi dokumentai ir jų kopijos, atspindintys Reformacijos istoriją Vakarų Europoje ir Lietuvoje. Tik parodos atidarymo metu buvo galima pamatyti M. Liuterio į vokiečių kalbą išverstą Bibliją, Bras-

Lietuvos Nepriklausomybės akto parodos atidarymas. Pirmą iš dešinės Vilniaus ev. reformatų parapijos narė Kristina Šernatė

tos Bibliją ir kitų labai vertingų leidinių originalus. Renginyje dalyvavo LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius dr. Sigitas Narbutas, direktoriaus pavaduotoja mokslui dr. Rima Cicėnienė, Retų spaudinių sk. vedėja dr. Daiva Narbutienė, senosios periodikos sektoriaus bibliografe Agnė Zemkajutė. Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos I a. stenduose paroda *Reformacijai – 500* bus rodoma iki vasario 10 dienos.

2018 m. sausio 19 d. *Maldos už krikščionių vienybę* pamaldos vyko Biržų Jungtinėje Metodistų bažnyčioje. Skirtingų konfesijų tikintieji ir dvasininkai tradiciškai į ekumenines pamaldas Biržuose renkasi jau aštuonioliktą kartą. Pereitą vasarą ekumeninė pamaldos, skirtos Reformacijos 500-ųjų metų jubiliejui, vyko Reformatų bažnyčioje.

2018 m. sausio 21 d. Signatarų namuose Vilniuje iškilminga ceremonija atidaryta po šimtmečio iš Vokietijos į pasirašymo vietą atvežto Lietuvos Nepriklausomybės akto paroda. Į jos atidarymo ceremoniją buvo pakviesti ir Signatarų palikuonys, tarp jų – Vilniaus ev. reformatų parapijos narė Kristina Šernatė.

2018 m. sausio 22 d., švenčiant 2018 metų *Maldos už krikščionių vienybę* savaitę, Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje bendrai maldai buvo susirinkę šešių krikščioniškų Bažnyčių ir bendrijų nariai bei jų dvasininkai. Tarp jų, LERB gen. superintendentas kun. Tomas Šernas, giedojo katalikų bendruomenės *Gyvieji akmenys* šlovintojai ir broliai ortodoksai, Evangeliją skelbė Kauno įgulos kapelionato diakonas, vyr. srž. Audrius Jesinskas.

Ekumenines pamaldas Biržų metodistų bažnyčioje

2018 m. sausio 23 d. paminklo *Reformacijai ir lietuviško rašto pradininkams* autoriai skulptorė prof. Dalia Matulaitė ir architektas J. Balkevičius Vilniaus reformatų parapijos namuose susitiko su *Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos* nariais ir kitais besidominčiais *Reformatų skvere* iškilsiančiu paminklu.

Sveikiname

Parapijietį SAULIŲ DUČINSKĄ,
sausio 10 d. atšventusį 60 metų Sukaktį;

IRENA VAITKEVIČIŪTĘ-CIPKŪNIENĘ,
sausio 1 d. atšventusią 70 metų Jubiliejų;

Choristę, buvusią seniūnę,
OLGĄ MARIJĄ TAMULĖNAITĘ,
sausio 2 d. minėjusią 80 metų Jubiliejų.

Linkime puikios nuotaikos, geros sveikatos ir
Viešpaties palaimos Jūsų tolimesniame gyvenime!

Vilniaus ev. reformatų parapijos seniūnų taryba

MŪSŲ ATMINTIS

Sesei DANUTEI, išėjusiai
2016-jų sausio 23 –ją

TU taip arti, ir taip toli...
Lyg Saulės šypsnis žvarbią dieną.
Lyg žvaigždės – kelrodės naktį,
Šešėlių žaismas mėnesienoj.
Nors nematau – Tave jaučiu
Lyg kvapą jazmino sutemus.
Regiu Tave šviesoj minčių
Ir Išėjimo žvilgsnį... Ramų...
Ant Mūsų Tako – vėl žiema.
Neužmirštuolių akys miega...
Vėl mėgstama Tava daina
Ištirpdo sielvartą lyg sniegą,
Nes Mums – lelijos ežere,
Dar Mums virš upių kyla rūkas,
Dar gieda Paukštis Danguje,
Jis gieda TAU. Ir Mums...

Genutė Mikalajūnienė

ŠVENTAI LAIKYSIU ŠIRDYJE

Sūnų, dukrų Tėvynė laukia
Tartum keliaujančių laivų.
Širdis ir vėl sugrįžti traukia
Į gimtą kraštą prie savų.
Beržai pakrantėj tyliai šlama,
Jie ošia džiugesį širdžių.
Esi brangi, Tėvyne mano,
Tau meilę, ilgesį jaučiu.

Senovę žilą žmonės mena,
Šlovingus Vytauto laikus.
Čia mūsų protėviai gyveno,
Tai jie pramynė mums takus.
Banguoki, Nemune, iš lėto
Ir supk laivelį ant bangų.
Mums laisvės kelias bus saulėtas,
Žydės gėlynai prie langų.

Dvasia stiprybės prisipildo,
Kada lankai gimtus namus.
Bažnyčių bokštai žėri, žvilga,
O žemę laimina dangus.
Gyvuok laimingai, šildyk sielą
Karščiausia meilės ugnele.
Tėvynę savo brangią, mielą
Šventai laikysiu širdyje.

Alfredas Naktinis

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944
www.klion.lt

LAIDA EVANGELIKAMS
„KELIAS“

„LRT Kultūra“ kanalu
sekmadienį 8.45 val.,

Laidos redaktorius
Tomas Pavilanskas-Kalvanas,
el.p. tomaspaka@gmail.com
mob. tel. 8 676 05538

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.p. dalija.gudliauskiene@gmail.com

Parengė Dalija Gudliauskiene,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino
Genovaitė Mikalajūnienė,
Damian Finer

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taisy ir trumpina
savo nuožiūra

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.